

Bokrétások garaja

TÁRSADALMI
FOLYÓIRAT

SZERKESZTI
PAULINI BÉLA

Megjelenik havonta egyszer

De mi is az a bokréta?

Az agg; a 3640 hetes Józsi bácsi.

Bizony az idő felszántotta az arcát, homlokán is de sok a gond-árok. Lábai azonban még ma is oly fürgék, mint a szilaj csikóé. A kanásztáncot ő tudja a legszebben rakni az egész környéken: hej, de sok harmatos füvet taposott a lába, talán az acélozta meg. Hajdan csikós, gulyás volt, most pedig a halár éber öre — csősz.

De hogy szavamat egymásba ne ölisem, az öreg Árvai Józsi bácsiról van szó, ki a saját bevallása szerint már a 3640-ik szóval a háromezerhatszáznegyvenedik hetet számlálja.

Nos, amint a bokrétás menyecskével visszaérkeztem Budapestről, másnap beállít hozzám Józsi bácsi: hosszú deres bajusza a szokottnál is szomorubban lóg. Fokosát a falnak támasztja, köszön és kezdi:

— Hát kántor ur! Csak azé gyüttem, hogy megkérdezzem má, hogy mi is az a bokréta? — És várakozással néz rám.

Röviden és gyorsan mit is mondjak neki? Eszembe jutott az elsőbokrétás mindentmondó igéje.

— Hát Józsi bácsi — mondom neki — az semmi más, mint Világsoda! (Ird nagy »V«-vel és mondd »keményen«!)

— Hm... hm... így az öreg, de semmi többet. Látom hogy hatással volt rá a szó, de többet nem beszél csak a pipáját tömködi. Tehát eltűnődik? Nem értett meg teljességgel, az bizonyos. Mit csináljak? Elővegyem a Bokréta Szövetség alapszabályait és fölolvassam belőle a bokrétamozgalom célját? De-hogy is.

— Üljön kend le Józsi bácsi!

Letelepedett mellém egy székre, én pedig folytattam:

— Hát Józsi bácsi nagy dolog az! Emlékszik rá, amikor indultunk?

Int hogy emlékszik, hogyan emlékezne! Hisz az utolsó percig ott volt közöttünk.

Én pedig folytattam, tövéről-hegyére elmeséltem neki mindazt, amit láttunk, hallottunk, és legfőként éreztünk a Gyöngyös-bokrétában. Ahol nemcsak egyetlen nagyváros, de egy-két tucat nemzet tanulta meg

becsülni, szeretni kis magyar faluk népét. Hogy utban van, amikor egész világ elámul, elbámul, kiféle, miféle is az a magyar nép. De hogy a kanásztánc is, a férctánc is de meg

a verbunkos is csak eszköz, már arról van szó, a tömértelen szépség, ügyesség, okosság halmozásán át eljutni odáig, hogy a világ nagy népei igaz szertettel forduljanak az árva magyar nép felé, sőt kívánják e nép barátságát.

Józsi bácsi hallgatott és a végén megújával megtörölte a szemét,

— Csak nem sir Józsi bácsi? — kérdem.

— Nem! — mondja — Csak arra gon-

A MA: NAGYBARACSKAI BOKRÉTÁSOK.

(Pál felvétele.)

Kérjük a bokréták vezetőségét

a Bokrétások Lapja számára való cik-
keket, híreket sürgetés nélkül küldjék
be, másképp a lap megkésik. Már
elégké kialakult, mi mindenre van
szükség, de a lehetőleg színesen, ked-
vesen megírt híreken kívül külön is
felhívjuk a figyelmet a bokréta derü-
je című rovatra és szeretnénk például

helyi legendákat kapni, mégpedig in-
kább szószerint másolva valamely idős
férfi, asszony jóízű elmondása után;
mindent, ami külön ízt, bokrétás-ke-
vességet adhat a bokrétások lapjának.
Tehát igyekezzünk, úgysem gondoljuk,
hogy akármelyik bokrétának öröme
telne benne, ha róla soha sem esik szó.

dótam, hogy megérem-e, hogy én is... —
nehezen jön ki belőle a szó — főmegyek
jövőre a gyöngyösbe...

Ránksötétedett. Emberem szétkémlél az ég-
boltózatot, veszi a fokosát és köszön. Hom-
lokára huzza süvegét és lassan utnak indul.
Mire kiér nádkunyhójához a határba, talán
a hold már a feje fölött ezüstöz. Utána nézve

látom, hogy kezével ismét megsimogatja az
arcát. Talán egy bogárka vágódott a szemé-
be? Nem tudom; azt azonban hiszem, hogy
Józsi bácsi, ha még mindig nem is tudta,
de »érezte«, mi az a bokréta.

Nemzet ügye...

Viszlovszky László, Géderlak.

A gyerek; „Ha megnövök!”

És sokan még mindig nem tudják, hogy
mi is az a bokréta?

A Magyar bokréta élő ezerév, nemzet, amely
színesen, pompásan gyűjti össze a mult min-
den fenséges történelmi eseményét!

Egy dal, egy tánc, egy mondat, vagy
csak egy szó a bokréta élő gyűjteményéből,
és a boncolgató elme előtt megelevenedik,
néhány évszázad tartalma, élete...

»Haj regő rajta...« — mormolja monoton
regölését a falusi nép s ámuló képzeletünk
előtt régmúlt idők színe, íze, leleményessége
jósága és ereje tárul föl.

»Szép Szentgyörgy vitéz!...« hangzik fel
más falu ajkáról az »ismeretlen« dal és talán
épp a mohácsi vész vérözöne villan fel egy
pillanatra elménkben.

Gondoljunk csak a kállai-kettősre, a tiz
percig tartó dalra, egy táncra és kérdezem,
melyik művész tudná ezt így megteremtőni,
összhangzó, csodás egységbe? Hogy a dal
redje a szöveget, a szöveg a táncot, hogy
minden együtt legyen, tökéletes művészi remek!

S ahogy a fonó-képben a rokka mellett a
bokrétás leány dalolva fonogat, ... Nem ily
büszkén ülhetek-e a szekéren a honfoglalás
idején a vezérek feleségei, mint a pompás-
ruhájú menyecskék a rokka mellett?

Figyelünk, hallgatódzunk, új dal, új tánc,
új szöveg beszélget a tatárdulásról, török
megszállásról, kuruc korról, két hegyek sut-
togó erdejéről, delibábos, virágos pusztáról,
hékésen legelesző nyájról, halkan beköszönő
estéről, rozmarinrők szerelemről, első csók-
ról, hűségről, hűtlenségről, babonáról, hit-
ről... ország bokrétája!

A Magyar Bokréta hősköltemény új alak-
ban, új, a múlténál gazdagabb tartalommal.
Több mint Homérosz, több mint a Kale-
vala, mert azt, amit azok nem nyújtanak,

nyújtja a Magyar Bokréta: a csodaszép szö-
veg mellett a csodaszép dalt, muzsikát,
táncot...

A bokréták kiválasztásának, összeállítá-
sának, ma már világosan látott, határozott elvei
vannak. A cél az, hogy legelőkelőbb kör-
tényelmi, művészi és népies hatásban győzze
meg a nézőt egy sokat szenvedett nemzet
lelki gazdagságáról... Áldja meg az Isten
azokat, akik ezt a mindennél értékesebb célt
szolgálják, elősegítik! A mecénások, a szep-
replőket, a vezetőket és legyen dicsőség azok-
nak, akik ezt a célt nem engedik ellaposítani!

— Istenem, Istenem! — sóhajtott a kis
Dékány-gyerekek, amikor nénye, Erzsi, elmesélte
neki azt a sok szépet, ami a nagyvárosokban
bokrétánapokon történik — ha én nagy leszek,
ugye nénye, én leszek a bokrétában? Ad-
digra öregapámtól megtanulok sok olyan nő-
tálat amit senki se tud, meg táncot, amit
senki se tud. Akkor mikor osztán hazajövök,
hozok neked kendőt, osztán meg a kukoricá-
törjük, elmesélem én is, hogy hogy volt,
mint vót...

— Csakhogy annak aki bokrétás, jónak kell
im lenni!

— Mindent, mindent megtanulok, jó leszek
én... Csak nőnek már!

...ma már mifelénk a legnagyobb dicső-
ség, ha valaki a bokréta tagja lehet.

Öregasszonyok a bokrétáról beszélnek, da-
lokat hordanak a bokrétának, néprajzi kör-
vetítéskor csapatosan rohannak az emberek a
szórós rádióhoz és a gyermekek a — bok-
rétáról álmodnak.

Ti, akik tagjai vagytok, legyenek büsz-
kék, hívek, fegyelmezettek. Mert lám, a ma-
gyar jövő, a gyermek azt mondja:

Ha megnövök...

Jánosi György, Váralja.

A rezes bokréta

Van gyöngyösbokréta, — bizonyos
vidékeken a kalap mellé tűzik — s
van Gyöngyös-bokréta, amivel egy
ország büszkélkedik nagyünnepken
az egész világ előtt.

De essen szó a — rezesbokrétáról
is, amit Órhalmon tűznek kalap mel-
lé a — völegények.

Színes virágcsokor, két felőgő szé-
les szalaggal, dusan himezve »rezes«
fonállal, mely himzésnél népies min-
ták uralkodók, ugyanazon rezesfonál-
ból rojt. Az egész bokréta kézimunka.
Remek disz a legény kalapja mellett,
büszkén hordott bizonyítéka az egész
falú előtt, hogy aki hordja; völegény.
Kitől kapta, ezt fölösleges volna mon-
dogatni, de hogy miként jutott hozzá,
az már csemege azoknak, kik a nép-
szokásoknak rajongói. Mert a »rezes-
bokréta-vivés« nem mindennapi ese-
mény még Órhalomban sem és bár
minden mátkapár átesett rajta, mégis
ugy megnézik, bámulják, bírálgtatják,
mintha csak ez az egy volna és sem
előtte, sem utána nem volna több.

Tehát a fiatalok szemét vetnek egy-
másra. Vagy talán a fiataloknak nincs
is sok beleszólásuk a dolog indulá-
sába. Azt az öregek intézik, de nem
a férfiak, mint ahogy a családi ügyek-
ben kizárólagos joggal az asszony
ítélkezik. Ósrégi jussa ez az örhalmi
asszonynak és az »ember« nem is ki-
sérletezik ebbe beleavatkozni. Igaz, vi-
szont, hogy a gazdaságban, na meg a
legfőbb dologba, a vásárba meg az
asszony nem szól bele. Jól van így!
Ki mihez jobban ért. Mert a házasi-
fáshoz, ahoz az asszonyok értenek is.
Hogy tehát folytassam, az asszonyok
hosszas tárgyalások után, októberi
litániákról hazafelé jövet elhatározzák,
hogy az Ilona meg a Józsi jó leszen
egymáshoz. S aztán közlik is ezt a fi-
atalokkal, akik — többnyire nem el-
lenkeznek. Ritka, mint a fehér holló,
hogy valamelyik ki meri mondani,
hogy »nem!« De nincs is ágálásra
szükség, hisz a leány még csak 15,
16 éves, a legény se sokkal több,
nem igen lobbant még szerelem ben-
nük más irányban. És a tapasztalat:

többé-kevésbé jól ütnek be a házasságok

Valamint a dolog külön érdekessége, hogy a közeledést a leány kezdi.

Először kicsiny bokrétát küld a leány a legénynek, aki azt vásárnap fel is tüzi a kalapja mellé. Ez még nem komoly. Akadnak versengő leányok, kik ugyancsak megkísértik egy-egy bokrétával a legényt és ő is feltüzi, néha hármát-négyet.

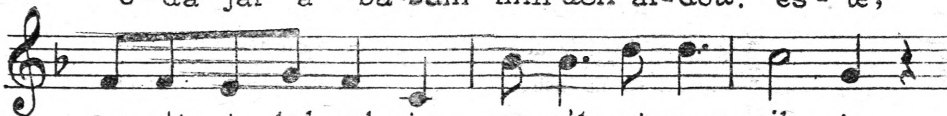
Ez így megy két-három hétig. Az alatt kialakul, kiből lesz az igazi mennyasszonyjelölt. A kiválasztott azután lezárja a bokrétaküldést a rezes-bokrétával. Ez a tény már ünnepélyes formát kap. A legényes háznál készülnek, kalácsot sütnék, bort hozatnak, hogy a küldötteket megvendégelhessék. Mert a bokrétát a leány menyecske-barátnői viszik el a megbeszélte estén a legényhez, vidám nótaszóval vonulván föl, mögöttük kíséretképen férjeik. Szegényebbeknél kevesebb, módosabbaknál nagyobb számban. Belépve pedig az izgatottan várakozó házba, egyik menyecske verses formában előadja jövetelük célját. A háznál a legény, meg az anyja fogadja őket. A gazda kint van az istállóban, ez — mondom — őt nem érdekli (?), nem az ő dolga. Ha talál van már a házban menyecske, az bent lehet. Amde a rezes bokrétát nem lehet úgy átadni, hogy a palócos szenvedély, az alkudozási vágy ki ne elégüljön. Meg is kérdi a legény anyja, mit kérnek érte. Mivel a váltásösszeg a küldötség áldomására megy, méltányos összeget, rendszeren 2-3 pengőt szabnak meg. A vevő ócsárolja, az eladó dicséri, mulatságos frissességgel megy ez a dolog, míg megegyeznek és átadják a bokrétát. Most bezzeg elfelejti az örömanya, mennyire leócsárolta az imént a rezes-bokrétát, megállapítja, hogy ilyet a mesebeli király fia sem kapott és örömtől sugárzó arccal tüzi fia kalapja mellé. De arról sem feledkezik meg, hogy meg kell kínálni a vendégeket mákostekercsel, meg turóslepénnyel, no meg borral. Annyi pohárral önt, ahány férfi jött. A férfiak elveszik poharaikat és — ó, ebben mennyi kedves báj van — átadják asszonyaiknak,

Kiskomáromi dal

Tempo giusto.

Az én rá-csós ka-pum sár-gá-ra van fest-ve,
O-da jár a ba-bám min-den ál-dott, es-te;

Lo-vát i-tat-gat-ja, ma-gát csi-no-sít-ja,

A pi-ci-ké szá-ját a csók-ra i-ga-zít-ja.

Ezek előbb szabódnak, majd egy kortyot nyelnek és visszadják. Most néhány nóta következik, rövid tánc is, melyben csak a küldöttség vesz részt és — indulnának vissza.

Amde jön a válasz. Elővesz a legény a ládaijából egy remekbafaragott rövid botot, a »mancsozóbotot« meg egy ugyancsak díszesen kicifrázott golyót, a »mancsot« és átadja azazal, hogy ezt pedig vigyétek el az Ilo-nának, ezután majd meglátjuk, hogy vásárnap a szövetkezet előtt, hogy fogja eltalálni a bottal a mancsot. Mert bizony e ténykedésből tűnik ki,

hogy milyen ügyeskező asszony válik belőle. Mert ott lesz ám a — most már — mátkalegény rezesbokrétásan.

Még egy Szent János áldása és amint jött, nótaszóval elvonul a küldöttség. Hogy a lányos házhoz megvívén a választ, ott is kivegye részét egy kis eszem-iszomból. Ettől fogva pedig nyilvánosan is jegyesek a fiatalok.

Nem sokáig, mert pár hét múlva itt a lagzi.

A bokréta meg a mancs pedig a ládában őrzi emlékét a boldog mátkaságnak. *Havassy László, Örhalom*

Szopora állatfaj volt

az aranygyomru kőkecske

Ki gondolta volna, hogy annyi kőkecske él valaha a világban, mint ahány élt, még pedig nem is közönséges kőkecske, hanem — aranygyomru... Kő, ami kecskeformájú, de ezenfelül aranypénz, meg egyéb drágaság a bendőjében. Nos, egymagam is négy kőkecskére akadtam vándorlásaim folyamán...

Valóság volna?

Szintiszta, sőt szinarany.

Egyre Tolnában, egyre Somogyban, egyre Zalában: jó, jó, hát ezek a megyék legalább együttében vannak, ahogy legelésztek a kőkecskék bejárták a három megyét ez még »érthető« — ugy-e? de viszont találtam kőkecskét Hévesmegyében is s bizonyára több kőkecskével is találkozhattam volna, ha kutatok utánuk.

De elég nekem ez a négy.

Annál is inkább, mert a gyomrukban foglaltott kincset már ugyanis elvitték a törökök.

Kincs az nincsen, ez már elég baj; illetve — hogy egészen pontos legyek — a kőkecskék is csak emlékeileg vannak meg, idősebb em-

berek meséiben, ami viszont már megint jó, mert dupla bosszuság volna, hogy az aranygyomru kőkecske személyesen megvan, hanem a gyomra üres.

Falu felett domb, dombon régi temető, régi temető közepében öreg templom. Kedvelték a dombokat a régi temetők, úgy látszik, a régi kor halottai nem voltak olyan lusták, mint a mostaniak, kik mind ritkábban költöznek fel valami kis dombra. S a domb tövében — »törökpince« volt.

Temető, templom és — pince együtt? Csakugyan pogány nép az a török, hogy templom alá, halottak közé épített pincét. S a két éjjeli ór egy világért se enged a törökpince dolgából. A fent emlegetett kőkecskéből persze épp úgy nem. Azt állítják, hogy abban a pincében még most is van bor. Basától ott hagyott.

Hanem, hogy most már csak a maga bőrében áll ott a bor, a dongák rég elkorhadtak. A megkocsonyásodott bor áll ott, hordó formában, hordó nélkül. Meginnj ennél fogva

ner. lehetséges. Csak megenni. Bicskával. Mint a birsalmasajtot. Megeheti, aki hozzájut.

Igaz viszont, hogy nem lehet hozzájutni. A két törekvő éjjeli őr ugyanis kibontotta egyszer az üreg beomlott száját, hogy majd aláereszkedik bort faricsgálni. Egy-két kiló bort megeszegetni. Hát rettentő sötét volt az üregben. No, ledobtak egy csóvát. Slám, szempillantás alatt elaludt. A második, harmadik is. Vagyis bizonyos, hogy török basáé volt egykor a pince, de az is bizonyos, hogy most a halottak eszegetik a borát, eszegetik lassacskán, jó beosz'ással.

Hiszen ha nem halottak foglalták volna el a basa borospincéjét, ugyan ki fújta volna el a csóvákat, nem igaz? Jó, hát ha ezen a megehetetlen boron is tulestünk, most még mondjuk meg, hogy a bádogos egy lófarkat őríz. Ami már az apjára is annak az apjáról szállt és így tovább, egész a törökökig. Mert abban is ki kételkednék, hogy a lófark az utolsó itten basáskodó török basa kopjáját ékesíthette.

[És a kőkecske az üres templom környékén heverészett — mondogatják — évszázadokon át. Ahogy más közönséges kő heverészni szokott. De akkurát olyan formája volt, mint valami kőkecskének. Hevert, mint más közönséges kő, mintha nem is volna tele a bendője drágasággal, de rengeteggel.

Történt azonban, hogy egy napon fényes hintó állt meg a faluban. S egy török ur szállt ki a hintóból. Hatalmas térképet tergetett ki a török ur, aztán kutatni kezdett. S nagyon, de nagyon megörült, ahogy rátalált a kőkecskére.

Nevezetesen megpiszkálta a kőkecske hasát.

Hát — uramfia! — apró kulcslyuk tűnt elő.

Nosza előkapott a török ur egy arany kulcsot, beledugta a kulcslyukba, bele is illett. Kattant a zár s kinyílt a kőkecske.

Telisdeteli volt arannyal, drágakövel, csak egy szikrázott a töméntelen kincs.

A török ur azzal csak megint bezárta a kecskét, s felült a hintóba. De akkor már kőkecskéstül.

A nemjóját. A bor nem érdekelte, persze azzal úgy se engednék be Konstantinápolyba, az odavalósi fináncok. A fehér lófark, az sem háborgatta, az meg úgy is van elég Konstantinápolyban. A kincs érdekelte csupán, abból sehol sincs elég.

Azt el is vitte, hipp, hopp, ott legyen, ahol akarok, azt elvitte.

Más helyütt ugyan úgy mondják el a kőkecske-históriát, hogy mint borona-nehezék szolgálta annak idején a közt s a határban talált rá az a bizonyos török ur. A hamadik községben meg várhelyet mutatnak, körül vizesárok nyoma, hogy ugymond, itt, meg itt ásta ki a földből a török ur a kőkecskével satöbbi, jól mondom, vándorlásaim alatt négy kőkecske — emlékével akadtam össze.

Kőkecskével eggyel se.

Fránya törökjei, de alaposan összeszedték az aranygyomru kőkecskéiket. S jó térképek lehettek, az igaz, hogy a boronán is rátaláltak,

P. B.

Bokrétás lakodalmak — igazában

I.

A nóta azt mondja, hogy: „Arra alá a nagy Duna szélén, kinyílt a tulipán . . .”

Hát most az egyszer ki is nyílt a nóta varázsszavára, no meg, hogy a májusi aranyos napsugár olyan játékos gyönyörűséggel csillogott a bátai lányok, menyecskek ternőszoknyáján, singöit bodrán, eifra gyöngysorán, meg piros arcán, hogy sok legénynek, férfinak csak fönnakadt a szemehéja tőle.

Ott kezdődött lenn a nagy Duna szélén . . . piros pünkösdi másodnapján, a bátai bokrét első — még „helyi” — ünnepén.

Állt a játéklakodalom, húzta a cigány, „lányos háznál”, „legényes háznál” csak úgy dőlt a jókedv, — a jókedv már igazi volt — csak mondom, a vőlegény nem volt igazi vőlegény és a menyasszony nem igazi menyasszony.

Mikor a városokból érkezett nép csak esodálkozott ennyi szépség, kedvesség, méltóság láttán, csak annyit szóltak a bokrétások: hát még ha igazándibú monne . . . azt látnák.

És nemcsak a városiak esodálkoztak, esodálkozott ott a többi falu legénye, leánya is, — hanem azok másképpen. Azok nem a szép szokásokat nézték, az nem új előttük, hanem nézték a legények a lányokat, a lányok a legényeket. Aztán az egyik érsek esanádi fiatalember addig nézte, addig nézte a bátai lányokat, míg egyet aztán — kinézett.

Csak jön ám hozzám Körösztyös Örszike, hogy:

— Hallja-e, neköm aztán igazi lösz a bokrétalakodalom . . .

— Ugyan? — mondom.

-- De bizony igazi. Felső István százholdas gazda, innen Csanádrul, már egész nap kísérget, aztán most kéretött alig félórája.

Azóta szorgalmasan járt a esanádi Felső István Bátára. S megismétlődik, ami — pünkösdkor játék volt. De igazi lesz a lakodalom. „Most az eceő igazábú esinálunk lakodalmat . . .”

Pető Mihály, Bata.

II.

Történt pediglen, hogy megérkezett Galgahévizről Budapestre a kedves értesítés:

Kelt Galgahéviz, 1934. IX. 27-én.

Igen tisztelt Paulini nagyságos Ur!

Tudatom önnel, hogy én megnősülök, Mivelhogy ön a Bokréta Szövetség elnöke, én meg a Galgahévi Bokréta tagja vagyok és a menyasszony is bokréta-tag, én tisztelettel meghívom a lagzimba, amely október hó 3-án lesz, délelőtt 11 órára.

Hazafias tisztelettel a vőlegény:

Szűcs János,

Aki e sorokat kapta, nem mehetett el a lakodalomba. Egyelőre még pillanatai is beosztottak s ez a súlyos rend oly ritkán engedélyez igazi lakodalmi lakomát. Pedig az se rossz, örömök ráadásaként. Tehát következett a második levél:

Kelt Galgahéviz 1934. október 6-án.

Nagyságos Paulini Ur!

Ez a pár sor írásom a legjobb egészségben találja. Mink még a lagzi után most állottunk helyre, de tudatom, hogy a lagzi nagyon jól ment végbe, a táviratnak nagyon megörültünk. Tudatom azt, hogy a bokrétások is sokan voltak és megemlékeztünk önről is, ittunk az ön egészségére. Ezzel zárom soraim és maradunk

hazafias tisztelettel az új párok.

Szűcs János,

De jött ám bővebb szavú tudósítás is, azt az igazgató tanító úr, helyi bokrétaelnök írta. Hangzik pedig ekként:

Ragyogó őszi nap sugara aranyozta be egy bogárhátú kis házat, mely levetkőzve hétköznapi esendőségét, a vígságnak lett tanyájává.

„Van abban szerelem, van abban boldogság, Pedig a mi házuk, nádfedeles kis ház.”

A galgahévi bokréta derék pajtástáncosa, Szűcs János vitte házához szerelmesét, a bokrétában is párját, Darnyik Erzsébetet. Lázás készülődés előzte meg október 3-ikát, az esküvő napját, úgy a vőlegényes, mint a menyasszonyos háznál, mivel a vőlegényes háznál van a lakodalom, a menyasszonyos háznál pedig a kiadó. Mindkét helyen jó cigány húzta a talpalávalót, vendégben, kedvben nem volt hiány, még a bámészködők is éjfélig kitartottak. A fiatalok örömet fokozta az a kedves távirat, amit a Bokréta Szövetség küldött.

Népviseletben voltak valamennyien a lakodalmások, a bokrétások legtöbbje is jelen volt. Nagyon jól festett a fiatal pár, különösen a vőlegény a rozmaringos — aranyozott — bokrétával a kalapján és az arról lelógó bordó szalaggal.

A vacsorát természetesen így jelentette be a vőfély:

„Olyan híres lesz a vacsoránk, hogy nem is hinnék.

Nemhiába hoztunk Párisból szakácsnét.

Első tál ételünk: a bagolynerítés,

Utána érkezik a kemencenyögés,

A esirkeordítás, borjúköhögés,

Végre érkezik az üres kocsizörgés.”

A jó vacsora után csak emelkedett a hangulat s bár a cigány már délben munkába állt, látnivaló volt, hogy csak másnap déltájt hagyhatja abba. S ez be is következett.

Notter Dezső, Galgahéviz,

GYÖNGYÖS BOKRÉTA EMLÉK. VÁRALJAIÁK.

(Magyar Filmiroda felvétele)

A magyar bokréta mozgalom zavartalanságáért

Legutóbbi számunkban már írtunk arról a rendkívüli közgyűlésről, amit a Magyar Bokréta Szövetség a bokréta-mozgalom zavartalan irányíthatásának hatásos védelme jegyében tartott. Most közöljük, hogy a közgyűlés alkalmából miféle felszólamlások s hány irányból világították meg, hogy — csak egységes irányítás teljes biztosítása mentheti meg a mozgalmat attól, hogy a „divatok” sorsára ne jusson, túl ne tengjen, le ne járja magát és mármár általános kárra, netán meg ne szűnjön.

Tehát néhány felszólaló: a vidék, az ország minden tája így nyilatkozik:

Lukinich Ferenc, Szentistván: Azelőtt mai értelemben vett népművészeti ünnepek nem is voltak, voltak felvonulások és úgynevezett népiünnepélyek, ezek csak dekoratív célokat szolgáltak, vagy anyagi haszonra dolgoztak, a bokréta-mozgalomnak a lelki életet érintő céljai döntők. (Majd felsorol eseteket, amikor a szövetségen kívülálló „ráigéréssel” hajlandók lettek volna a bokrétás keretből kiválasztani, ami természetesen nem egyéb, mint a minden áron való bomlasztás.) Ha nem akarunk országos kudarcot, az egységes irányítást biztosítani kell.

Dr. Bodócs, Kecskemét: Ha nem érjük el azt, hogy népi játékokat országosan csak a Szövetség közreműködésével lehet rendezni, akkor itt örökös amarechia lesz.

Kujáni József, Kalocsa: A népies viselet megvolt, sajnos, visszafejlődött, már egészen a romlás útján. Nekünk a Bokréta minden szempontból a legjobbkor jött, ma hogy az érdeklődés felfokozódott, a kalocsai asszonyoknak a kézimunkára annyi a megrendelésük, hogy többet is keresnek, mint a férfiak nyáron. Félek, ha a csoportokat túlsokat szerepeltetik, lejáratták őket, de az egész mozgalmat is. Ökvetlenül szükséges, hogy a népművészeti ünnepek rendezése a szövetséget illessé.

Csuka Zsigmond, Érsekcsanád: Nálunk már a nők is kezdték levetni az ősi viseletet, városiasan akartak öltözködni, drága selyemblúzókat esináltattak, de ma már a bokrétások után újra szövik a régi gyönyörű ingvállakat. Azt az irányt kell biztosítani, amelyik ezt szuggerálni tudta.

Fekete Pál, Kecskemét: Nem szabad hegyire-hátára ünnepségeket rendezni, mert akkor a falukban sztárok, primadonnák nevelődnek, ennek nagy romlás volna a vége,

Angyó Pál, Bába: A kántor urat négy évvel ezelőtt választottuk meg Bába községben. Ő nem hogy elhúzódozó lett volna, hanem még se keresett bennünket. Ahogy bokrétás lett a falu, a kántor úr lett a vezetőnk és igazán mondhatom, hogy azóta a legnagyobb szeretettel és odaadással mindig velünk van.

Kokas Kálmán, Szany: A magyar viseletet vissza kell hozni, ápolni ezzel együtt a magyaros gondolkodást és az erkölcsös életet. A bokréta-mozgalom különös népnevelő eszköz, melynek segítségével fokozott mértékben nevelődnek derék magyarok. De lökést ad a falu értelmiségének is arra, hogy hivatalos dolgain túl is foglalkozzék a néppel. A bokréta-mozgalom lelkiileg még közelebb hozza az értelmiséget és a népet.

Kovács István, Koppányszántó: Megtaláltuk a nép lelkében a megfelelő húrta. Mi már bizony nem szorulunk azokra a „slágerekre”, amiket úgyse értenek, mégis romboló hatásúak. A bokréta szépség, erkölcs és nemzeti erő, nem szabad munkáját zavarni, nehogy véletlenül is kizökkenjen az irányból.

Minden szükséges lépést megteszünk a mozgalom feltétlen megvédésére,

Rózsám után keservembe elszántam bús életem

A kunszentmiklósi látottak felett el-
mélkedve, képzeletemben újra elvo-
nultam előttem a különböző szereplő
csoportok, újra látom a puszták sza-
bad fiainak, pásztorainak olajbarna,
egészséges szép magyar arcvonása-
it, meg a csupa-méltóság »bokrétá-
sok« által bemutatott képet, végül
párattánul érdekes volt a régi pan-
dúr-betyárvilág romjaiból felámasz-
tott jelenet, Baski Gyuri szentmikló-
si lovasbetyár életéből a »Nyakvágó«
csárdánál.

Hanem itt álljunk meg egy szóra s
hadd közöljek egyet-mást az ötvenes-
évek e legpompásabb kötésű, meg-
jelenésű, legbátrabb és legrokon-
szenvesebb betyárjának, Baski Gyu-
rinak hányt, vetett életéről, úgy;
ahogy a tudnivalókat nagyapám, Gó-
zon István egykori csendbiztos re-
ám hagykozta.

Ósi, szentmiklósi kiskun gazdacsa-
lád sarja volt Baski Gyuri. Tanult
embernek készült, miközben szerel-
mes lett a százszorszép Bizó Marcsá-
ba, ám vagyoni különbségek miatt a fi-
atalok tervét — az öregek keresztül-
húzták.

Szerelmi bánatában Gyuri elszánta
hát magát a — betyár életre. Lovat
a bugaci ménesből szerzett ma-
ga alá: a kányaszőrű paripa oly fu-
tós volt, hogy ha nem fujt is a szél,
közönséges halandó személy lema-
radt róla.

De majd versben folytatom a törté-
netet, annál is inkább, mert nagyapám,
1896-ban, hetvenhat esztendő korá-
ban, ékes rigmusokba foglalta Baski
történetét, jóbarátja emlékezetére. Va-
lóban nagyapám még mint Bodoglár-
pusztai korcsmáros került Baski Gyu-
rival barátságba, hogy utóbb a korcs-
márosságot — mi jutott eszébe, mi nem
— felcserélje a csendbiztosi »hévatal-
lal.« Korcsmáros — jó barátságban
a betyárral — aztán csendbiztos, végül

öregember korára »népköltő« Hala-
son, e nevezetes Gózon István így fog-
lalta össze versben nevezetes Baski
Gyuri élettörténetét.

Betyár vagyok, a bugaci ménesből van paripám,
Nem sajnál más, ha zaklatnak, csak egyedül a babám.
Jelen voltam Súmárnál is a bajai rabláson,
A két Bogár, Dönti Péter, négyen voltunk rakáson.

Pest felé is próbát tettünk, levegői csárdába,
Nyolcvan utast kiraboltunk, lett pénzünk a kasszába.
Volt közöttük nagy úr, zsidó, sáfár, kupec, furmányos,
Nem bátottuk, akin láttuk, hogy vándor vagy napszámos.

Nem próbált még zsandár csatát a miénkél különbet,
Mert ők húzták utoljára ki a legrövidebbet.
Orgoványon szembeszálltunk szűk lett nekik a pusztá,
A' kért pardont, ki a kardját leghamarább kihúzta.

Azóta még zsandárokból nagyobb csapat vadász rám,
De nem fog meg egy se élve, akármennyi rohan ráni.
Vagy csöszházba, vagy bercelbe töltöm el az éjszakám,
Ott búsulok, mért szült engem betyárnak a jó anyám.

Pedig csak egy szép lány végett lettem lovasbetyárrá,
Nőtlen valék, hogy nejem lesz számítottam óraá.
Nem adta az apja hozzám, több vagyonnal bírt mint én,
Mindkettőnk eltemetett élve az ostoba vén.

Mint amely ölyv szíve táján fészkébe visz egy golyót,
Reménybukva nem várhattam se testi, se lelki jót.
Rózsám után keservembe elszántam bús életem,
Én azután szívkárpótlást vad pusztákon kerestem.

Azóta az én hív mátkám csak kesereg engemet,
Sokszor mondja: bár ne érné kivégeztetésemet.
Rózsám után keservembe elszántam bús életem,
És in kérem lovamon is sokszor Uram Teremtőm
Vigasztalja, ha utánam búslakodik szeretőm.

Találkoztunk is már vele az apja tanyájába,
Rámborult és azt zokegta: sokszor ölel álmába.
Akkor adtam egypár százast és én kedves árvámnak,
Vegyen rajta selyemből szőtt gyászost ruhát magának.

Mondtam neki: Ne félts, bakó nem tőri ki a nyakam,
Utoljára csókolta meg kedvesem az ajakam.
Bizó Marcsa gyászé is lett, ki is mult e világból,
Csakhogy előbb bánat miatt kóró lett a virágból.

Szép ifjú volt Baski Gyuri, kár, hogy nem volt szerencsés,
Akkor végezte ki magát, mikor nem volt menekvés.
Ne kerüljön zsandárkézre, szívébe létt magának,
Igy lett vege Monostoron a szép gavar betyárnak.

Tejjes a történet s csak a vers utol-
só sorait szükséges kicsit kifejteni.

A rideg szülőkkel szemben akadtak
jószívű rokonok, akik a szerelmeseket
már Gyuri betyárkodása idején is
többször egymás kezére játszották s
Baski Gyuri meg-megjelent az avas
hátu nyárfás tanyán, hol életük fon-
lát tovább szövögethették a szerel-
mesek.

A sors könyvében azonban neveik
után gyászos vég volt bejegyezve.

A hatvanas évek derekán »kioldotta
magát a bandából.« Baski s a maga
kezére dolgozott, Amde egyre szűkült

körülötte a gyűrű. Egyszer aztán
egészen befellegzett. A sikon a cseh
zsandárok meg megyei pándurok közé
került, utóbbiak között volt nagy-
apám is. Aki bármint fájlalta ezt, nem
tudott rajta segíteni. A hivatal kötelez.

Üldözői elől egyik monostori tanyá-
ra menekült Baski, hogy ott időző
négy éves fiacskáját még egyszer lát-
hassa.

Ablakon át lövöldözött kifelé, míg
csak löszere volt. Mikor aztán a tanyát
rágyújtották, kisfiát a karjára véve
fegyveresen lépett ki az udvarra s csak

ÜLDÖZIK
A BETYÁROKAT

GARAY

annyi engedelmet kért, míg hattyudalát dalolhatja.

Megátkozott engem az édesanyám,
Hogy ne legyem se országom, se hazám,
Csipkebokor legyen az én szállásom,
Ott se legyem soha megnyugovásom . . .”

A dalt vitte tovább a juniusi szellő,
Ő pedig letette kisfiát a gyepre s az
utolsó golyót a maga szívébe lőtte.
S lezárult a legdélecegebb, legbátrabb,
legnépszerűbb kiskunsági betyár rövid,
de zaklatoított élete. Az elmulásba
pedig követte őt bánatában korán el-
hervadt hitvese is.

Érdekessége volt a szentmiklósi
napnak a juhászok közt az éjjeli órák-
ban végbement valóságos »leszámo-
lás.« Melynek folyamán némi vér is
buggyant ki többek fejéből. Ha már
így történt, legalább akik láttuk, el-
mondhattuk, hogy nem fajult még el
az ősi vér.

Ezóta bizonyára megbékéltek s vár-
ják a legközelebbi pásztornapot. De
befejezőnek újra Gózon István nagy-
apám — korcsmáros, utóbb csendbizi-
tos, de teljes világéletében költő —
sorait írom ide, látnivaló, hogy örök-
életük:

Gyöpből van mindnyájuk széke,
Most már áll közöttük a béke.
Békében lesznek mindaddig,
Egy közeli pásztornapig
Majd ott újra gyülekeznek,
Egymáson vért eresztenek,

Ha beverik egymás fejét,
Gyapjával tömik be sebjét.
Nem kell doktor befáslizni,
Bottal szoktak eret vágni . . .

CZIROK NAGY LÁSZLÓ (Halas)

Cáfolják a buggyanás ügyet

Eddig az igazán remekbe készült cikk.
Azonban le kell szögezni, hogy egynéhány
napja dr. Gyenes Istvánnal, a kunszentmiklósi
bokréta elnökével folytatott beszélgetés
olyan irányt vett, mintha a kunszentmiklósi
ünnepnek egyik nagy különlegessége épp
az lett volna, hogy a pásztorok sem kaptak

össze. Hogy a gamó kizárólag parádé ma-
radt.

Vagyis az egyik fél annak örvendezik,
hogy az ősi virtus még jelentkezik némi
vérbuggyantás árán, míg a másik azt kí-
vánja kiemelni, hogy a hagyományoknak
igenis csak a szelidebb részét véljük ápol-
ni így ünnepi alkalmakkor és hála Isten-
nek, hogy a pásztorok is eszerint igazol-
tak.

Tehát buggyant vagy nem buggyant?

A választott bíróság döntése: csak úgy
tett, mintha buggyant volna — „szabadtéri
játék” volt. Esetleg. Baski Gyuri legköze-
lebbi elfogatásáig a salamoni döntésben
minden esetre megnyugodhatnak.

A bokréta derüje

Bujáki származás!

A bujáki bokréta következik. Számon ve-
szem csoportomat. Olvasom: egy — kettő . . .
tizenhat. Egy hiányzik!? Ki hiányzik? Köz-
ben megszólal a gong . . . Halló, Barát Jami
hol van? Nem tudjuk! Keresem, nos, a
színpad mögött egy reflektor fénye alatt kis
padon böngészi Jami az egyik esti lapot.
Még a szája is mozog hozzá. Ráivallok:
nem hallottad a jelzést? Dehogynem! Hát
akkor miért nem igyekszel előre? Jami az
ujságba bök s csak ennyit mond: Mindjárt,
mindjárt Kántor ur, csak még ezt a három
sort hagy olvasom el. De sokan cserélnének
veled Jami idegeket!

Harmadnapja voltunk már Budapesten. Bok-
rétámat elvittem a Studióba. Radó ur szívél-
yesen fogadott s készült mindent megmutatni.
Halkan a fülébe sugom: »a felzótáblát bemon-
dás szerint«. Radó ur eltűnik. Megállunk a
terem közepén. Előttünk hatalmas sötét tábla.
— No gyerekek ez a tábla szót ért. —
És kiáltom: — elfordulni!

A táblán kigyul: »elfordulni, . . .« — Elő-

re, . . . jobbra . . . balra . . . jó! — vezénylek
tovább és a tábla engedelmeskedik: kigyul
egymás után a lángbetű: »előre . . . jobbra . . .
balra . . . jó . . .« Nagy csodálkozás. Miska
nem állja meg szó nélkül:

— Tessék most az én nevemet kiírtni . . .

Ejha, ez fogas. De ha tréfa legyen tréfa.
Kiáltom a nevét . . . A tábla tudománya el-
akad . . . A többiek kuncognak. Miska erre
rájuk ripakodik:

— Mit vihogtok? Titeket sem ismerhet még!

*

Külön előadás Gödöllőn a berlini külön-
vonat utasai részére.

Kép, a gödöllői hevenyészlet színpadon is
festői bujáki fonó. A jelenet végéhez ér. Me-
nyecskék, lányok szedelőzködnek orsóval gu-
zsallyal kezükben, legényekkel összekeveredve
indulásra készülnek a színpadról. A gyors-
eszű és nyelvű G. Ilona — műsoron kívül —
most hirtelen odamondja: »De most már bort
a bokrétának, mert elhervadt!« Dörgő taps
a válasz — és ürös az áldomás. (De azért
máskor ne »rögtönözünk«. A szerkesztő.)

Bokrétás hírek

Egy festő meg egy képviselő a bokrétatípusban. A magyar újságok kilenvenkilenc százaléka helyezkedett már arra az álláspontra, hogy a bokrétázás úgy, amint van a — legjobb. Csak itt-ott akad egy törekvő szerkesztő úr, aki úgy véli, milyen érdekes lesz, ha a helyeslés mellé talál valami nem helyeslőt. Egy pl. azt találta, hogy igen ám, de sok a táncok közt a — esárdás. (Ez t. i. csakugyan eltrafálta a szarva között a tőgyét, nevezetesen: az éppen a legesodálni valóbb — ó példátlan színességű magyar népművészet — hogy a magyar nép hányféleképpen tudja táncolni a maga külön táncát: mondjuk hatvannyolcféleképp, majd ha időnk lesz, összeszámoljuk. Egyszóval szarva közt a tőgye...) Egy másiknak viszont nem minden bokréta leányai, asszonyai tetszettek. Nos, Glatz Oszkár, a kitűnő festő, aki Bujákon tölti szabad napjait, erre lovagiasan védelmére kelt a Pesti Hírlap hasábjain valamennyi bokrétás menyecske, leánynak s ki ír olyasfélét, hogy kinck mi a szép tartsu meg, neki ez nagyon szép. É: Csikvándi Ernő országgyűlési képviselő egy második cikkben folytatta a visszavágást. okosan és megfelelő keménységgel. Köszönjük szépen e kiállításokat. Akik pedig azt hiszik, hogy jobb volna, ha „göröket” soroznánk, valamint akiknek sok a esárdás,

Az első előfizető

Koszorús Károly rajza.

Egy leánykép. Kit ábrázol? Valóban Futó Mária boldogi kisleány volt a Bokrétások Lapja első előfizetője. Igazán hátátlan emberek volnánk, ha e tényről meg nem

emlékeznénk.

Ez augusztusban volt, azóta persze már rendkívül elterjedtünk. De épp ezért emlegetjük az elsőt.

Elsőrendű kivitelű

rekamier-eket

250 pengőtől,

bergér-eket

és e szakmába vágó mindennemű lakásberendezési cikket cégnél a legutó nyosabb áron szerelheti be

Várad György

kárpitos és diszítő

Budapest, Sip-utca 16-18.

mi szeretnénk százféle esárdás alatt meg se állni, inkább ne szerencsétlenség bennünket, esetleg kibírjuk egymás nélkül — nemelhetőleg kibírjuk.

BOKRÉTÁS-KATONÁK. Vig muzsikaszó ébresztette fel október 1-én Galgahévíz lakosságát. Jókedvűen, muzsikaszóval vonultak be az ujoncok, köztük Bolbás István és Juhász András két jó bokrétásunk is, hogy a haza iránti köteleességüknek így is eleget tegyenek. — Bali Ferenc szentai bokrétás folyó évi október elsején bevonult Gyékényesre katonai szolgálatra.

Minden előfizető csak

egyetlen új előfizetőt szerezzen és külön is lekötözte a Bokrétások Lapját. Tehát: egyetlen új előfizetőt! (Csekklap minden példányban.)

Magyar szakosztályt létesít a párizsi tánc-történeti intézet. Rolf de Mare, egy francia tudós — akit a táncművészet tudósának lehet nevezni — az elmúlt napokban Budapesten járt, hogy általa alapított párizsi

táncművészeti múzeum számára az ősi magyar táncokat megörökítés céljából megszeresse.

— Két hónapja vágyok úton — mondotta Mare. — Szíviügyem a magyar tánc. Legfőbb ideje, hogy a külföld ne csak variété színpadokon lássa a magyar táncot, hanem ismerje meg a hamisítatlan táncokat is. Vétek, amit eddig a magyar táncal külföldön műveltek.

Majd tovább:

— Ismerem a Gyöngyös Bokrétát, véleményem szerint ezen lenne a magyar csoport fősúlya.

S végül:

— Az 1937-es párizsi képzőművészeti világkiállítás alkalmából szeretnénk meg is hívni a Gyöngyös Bokréta egy részét.

1937... Még azért ráérünk felkészülni.

Felelős szerkesztő és kiadó:

PAULINI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 49. szám,
Telefon: 40-5-44.

Hivatalos órák: délelőtt 10-1 óráig.

Hoffmann és Társa nyomda, Próféta-utca 7.